

O spasení, jež přišlo k nám domů

Text: Lk 15,32

j+s 2.11.2014

čtení: **Lk 19,1-10**

písně: 175 *svítá* 375 179 383 631

Dnes do tohoto domu přišlo spasení, řekl Ježíš, když předtím oslovil jakéhosi celníka, který tímto příběhem vstoupil do dějin (jako ilustrace Boží milosti a odpuštění a lidské odpovědi na darovanou milost). Dívalo se na to tehdy mnoho lidí, ale co vlastně viděli?

I. Co viděl kolemjdoucí

Všichni – a že nás tu bylo! – jsme byli zvědaví, co se tu bude dít: asi zase jeden z těch kazatelů a léčitelů, co se v našem městě objevují každou chvíli. Člověk neví, co si o nich má myslet: jsou-li to další podvodníci, co vám s nemravnou přirážkou prodají něco prý zaručeně nejlepšího nebo rovnou nějaký zázrak, nebo je-li to tentokrát opravdu někdo, kdo vás dokáže přivést o krok blíž ke štěstí. Uvidíme.

Sešla se nás tu spousta, zdraví, nemocní, chudí, bohatí, lidé dobré pověsti, ale bohužel i ti druzí: zrovna jeden takový, Zacheus se jmenuje (všichni ho tu znají jak falešný pětník), vybírá daně a pořádně vás přitom odere. Však z toho zbohatl, až hanba mluvit. Nevidím ho tu rád, jenže taková jsou všude a, všimněte si, vždycky první nebo hodně vpředu.

Ten ničema si vylezl na strom. On je totiž docela malý a nic by přes lidi neviděl. A možná se cítil bezpečněji, když byl od lidí trochu dál. Ježíš ho tam uviděl a povídá: “Zachee, pojď dolů, dnes večer jdu k tobě.”

Koukali jsme na to trochu vyjeveně a trochu znechuceně: takový, jako tenhle, mají čekat ve frontě na zázrak úplně vzadu. Zase už se prodral dopředu? Copak Ježíš nepoznal, co je ten chlap zač?

Co bylo dál, nevím. Zacheus prý řekl, že všechny dluhy vrátí, dokonce čtyřikrát. No, sliby-chyby. Ježíš si ani neověřil, jestli to myslí vážně, a prý: “Dnes do tohoto domu přišlo spasení.”

Nevím, ale představuju si spasení přece jen trochu jinak: ne tak, že grázlům všechno projde, ale že bude platit nějaký řád a spravedlnost. Tohle se mně pranic nelíbí.

II. Co viděli učedníci

Než jsme přišli do města, seděl tam u cesty jakýsi slepý žebrák. Ježíš se u něj zastavil, slepý prohlédl a šel s námi, že prý ho bude následovat (Ježíš mu dokonce řekl: “Tvá víra tě zachránila”).

Taková věc se rozkřikne raz dva. A tak sotva jsme vstoupili do města, už tu byl zástup zvědavců a žadatelů a málem nás umačkali. Museli jsme se tím davem prodírat – nebylo to úplně příjemné, ale nepříjemné taky ne. Rozhodně to bylo lepší, než to, co Ježíš povídal pár chvil předtím: že prý Syn člověka musí trpět a budou se mu posmívat a nakonec ho zabijí. (Ale on vstane z mrtvých.) Tohle Ježíš říkal a my jsme z toho byli trochu zmatení: Syn člověka – tak se u nás říkávalo tomu, kdo má zachránit celý svět z rukou zla a po všech válkách, okupacích, přírodních neštěstích, lidských zradách a vůbec po všech katastrofách konečně uvede svět na pravou míru. Na to jsme mysleli, když se řeklo Syn člověka. Ale že by měl svět vytrhnout ze spárů zla tak, že ho to zlo zabije, tomu jsme za mák nerozuměli. O kom to vůbec je? To Ježíš myslí sebe? Ale pak jsme to pustili z hlavy, tady v tom městě to naštěstí nevypadá, že by ho chtěl někdo zabít, tady ho obdivují.

Pak se Ježíš najednou zastavil: u stromu, na kterém seděl jakýsi člověk. “Pojď dolů, dnes jdu na večeri k tobě.” Snad to raději neměl říkat, strhla se strašná mela, toho chlapíka na stromě tu lidi viditelně neměli rádi. No to je nadělení, povídáme si my učedníci mezi sebou, to by proti nám mohlo popudit veřejné mínění, když se budeme zaobírat někým, koho lidi nemají rádi, to Ježíš snad raději neměl.

Tenhle člověk je prý zrádce a navíc krade, říkali. Naštěstí řekl, že vrátí všechno, co komu dluží, a ještě jim přidá (dokonce čtyřikrát). To se nám dost líbilo, takhle se má víra projevat: aspoň si to tak my učedníci myslíme, že má být víra takhle nějak vidět. Ale lidi to stejně moc neuklidnilo. To víte, dokud ty peníze nedostanou, neuvěří. Ale Ježíš řekl, že i tohoto člověka má Bůh rád a že i do jeho domu přišlo spasení.

Z téhle věty vzešla opět mela, už podruhé. “Do domu zlodějů a zrádců spasení nepatří,” bublalo to mezi nimi a citovali k tomu žalmy a všelijaké předpisy z bible. “Napřed ať ukáže, že se polepšil!” Takhle to lidi říkali a nám učedníkům se zdálo, že na tom něco je. Oni lidi říkávají, že

jestli chce někdo zachránit svět, tak musí darebákům přistříhnout křídýlka, a ne jim povídat něco o záchraně. Zní to dost rozumně, jenomže to má háček: Ježíš nás naučil, že když mluvíme o darebácích, tak se nemáme moc povyšovat a máme se prvně kouknout do zrcadla, že tam jednoho uvidíme. Zacheus je asi horší případ než já, myslím. Ale nic naplat, Ježíš řekl: “Nesudte.” Tak nesoudíme.

Ježíš k tomu potom dodal ještě jednu větu o tom Synu člověka: že přišel proto, aby zachránil ztracené případy. Tak jestli je ten Syn člověka opravdu Ježíš, tady se střelil přesně.

III. Co kolemjdoucí ani učedníci neviděli

Do tohoto domu přišlo spasení, řekl Ježíš. “V tomhle baráku nemá spasení co dělat, bezbožníkům, kteří přestupují Boží vůli, je rezervováno zahynutí!” komentovali to mnozí kolemjdoucí a dokládali to pár citáty z bible. Nejspíš to zahynutí Zacheovi přáli, protože tak si představují spravedlivý soud. Spasení jim možná přijde trochu jako odměna, jako mzda za poctivé úsilí, a na takovéhle výplatní pásce nemá Zacheus co pohledávat. Nemá, to mají pravdu, na takovéhle ne; jenže spasení nemá s výplatní páskou mnoho společného. Možná to není slušný člověk a nezaslouží si od Boha slušnou mzdu – a přece do jeho domu vešlo spasení. Protože spasení není odměna, nýbrž dárek od Boha (učedníci už vědí, že Syn člověka přišel kvůli ztraceným případům). A spravedlivý soud – je-li to soud Boží – taky vypadá jinak, než by člověk čekal. Soudce, místo co by vynášel verdikty smrti, se sám nechá odsoudit za obviněné... I to už učedníci od Ježíše slyšeli, ale moc tomu nerozumějí. (Ne že by byli až tak natvrdlí – spíš je to tu tak zapsáno kvůli nám, aby nám nepřišlo tolik líto, že tomu taky tak úplně nerozumíme.)

Dnes do domu jednoho hříšníka vešlo spasení. Proč zrovna tam, to je Boží tajemství. A co tam způsobilo, do toho nikdo nevidí. Tak to tajemství respektujeme: nevidíme, co Bůh tvoří komu v srdci a v duši.

IV. Co zažil jeden hříšník

Žiju v tomto městě už docela dlouho. Jmenuju se Zacheus. Moc jsem nevyrostl a mám s tím potíže. Při mé postavě není úplně snadné

sehnat práci. V kancelářích a u počítačů se bude vysedávat až za pár století, teď se pracuje spíš rukama a silou, a té já moc nemám. Pak se přece něco naskytlo: vybírat daně. Tak jsem to vzal.

Daně nikdo nemá rád a ty, kdo je vybírají, už vůbec ne. Abyste rozuměli: Vláda vybírá peníze, že za ně bude stavět silnice a udržovat domy a tak. Najímá si lidi, kteří ty peníze budou vybírat. Ale není za to žádný plat. Ve smlouvě mám napsáno, že mám vybírat tak, abych odvedl, co je předepsáno, a abych se přitom uživil. Tak to tak dělám. A zdejší dobří rodáci mě za to nenávidí, prý kradu.

Onehdá do našeho města přišel Ježíš, však víte, koho myslím. Všichni ho chtěli vidět. Já taky. Tak jsem si vylezl na strom, abych líp viděl. A taky abych nebyl moc natěsno s těmi, co mě nemají rádi. Víte, jaké to je, když je člověk mezi spoustou lidí úplně sám? Na náměstí, v práci, v kostele? Víte, jaké to je, když nemáte s kým promluvit, když vám nikdo nevěří a když váš smutek nikoho nezajímá? Když nikoho nezajímáte vy, ale leda tak vaše peníze? (A je pravda, že jich mám dost.) Od lidí mě na tom stromě dělilo pár centimetrů a k tomu veliká propast nenávisti. I kdybych dělal nevímco, třeba jim ty peníze rozdal, stejně mě mezi sebe nevezmou.

Tak tam sedím, blíží se zástup a Ježíš mě najednou zavolá: prý že dnes zůstane u mě. Ti dole se čertili, prý zloděj, supermegahříšník a hambář, ale mně to v tu chvíli bylo jedno. Konečně je tu někdo, kdo stojí o mě a ne o mé bohatství nebo o mou práci nebo o mou pověst. Tak skočím dolů a radostí bez sebe povídám: “Kašlu na bohatství. Místopřísežně prohlašuju, Pane, že půlku svého jmění dám chudým a jestli někomu něco dlužím, čtyřikrát mu to vrátím!” Peníze jsou tuze příjemné, tedy pokud je máte, ale život jsem s nimi šťastný neměl.

Víte, co bylo zvláštní? Ježíš na to o těch penězích neřekl vůbec nic. Pochopil jsem to: on opravdu přišel kvůli mně, ne kvůli nim. “Do tohoto domu přišlo spasení,” řekl a já mu moc dobře rozuměl.

Pane, i náš životní příběh se dá číst z různých úhlů pohledu. Každý z něj vidí jen kousek a jen ty víš, co znamená, když do tmy zazáří světlo (když do našeho domu vstoupí spasení). Nejsme toho hodni, ale řekni jen slovo, a budeme zachráněni. Amen.